

Тюленєва Ю.В.

к.е.н., ст. викладач НТУУ «КПІ»

Роспончук К.В.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

У статті розкривається поняття собівартості та її вплив на ціну продукції. Розглянуто перелік витрат, які включаються при розрахунку собівартості, а також шляхи її зниження. Отже, зниження собівартості стає головним чинником на шляху підвищення прибутку підприємства. Також вказано функціонально-вартісний аналіз, як ефективний метод для пошуку шляхів зниження собівартості продукції.

Ключові слова: собівартість продукції, витрати, непродуктивні витрати, прибуток, функціонально-вартісний аналіз.

Вступ. Собівартість продукції – вартість факторів виробництва, які необхідно витратити на виробництво продукції, та її збут. Відображаючи рівень витрат на виробництво, собівартість комплексно характеризує ступінь використання усіх ресурсів підприємства, а значить, і рівень техніки, технології та організації виробництва. Чим краще працює підприємство, інтенсивніше використовує виробничі ресурси, успішніше удосконалює техніку, технологію і організацію виробництва, тим нижча собівартість продукції. Тому собівартість є одним з важливих показників ефективності виробництва. Собівартість продукції має тісний зв'язок з її ціною. Це проявляється в тому, що собівартість слугує базою ціни товару і її нижньою межею для виробника. Вагомий внесок у дослідження зробили такі вітчизняні вчені: І.О. Белебеха, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валусь, М.Я. Дем'яненко, М.Х. Жебрак, М.М. Коцупатрий, М.В. Кужельний, Б.М. Литвин, Л.В. Нападовська, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко; зарубіжні вчені: Р.А. Алборов, І.О. Басманов, П.С. Безруких, К. Друрі, В.Б. Івашкевич, А.Ш. Маргуліс, Й.С. Мацкевічюс, С.А. Ніколаєва, В.Ф. Палій, В.К. Радостовець, Я.В. Соколов. .

Постановка задачі. Метою статті є аналіз існуючих підходів та методів зниження собівартості продукції.

Результати дослідження. При обчисленні собівартості продукції важливе значення має визначення складу витрат, які в неї включаються. Як відомо, витрати підприємства відшкодовуються за рахунок двох власних джерел: собівартості і прибутку. Тому питання про склад витрат, які включаються у собівартість, є питання їх розмежування між зазначеними джерелами відшкодування. Загальний принцип цього розмежування полягає в тому, що через собівартість повинні відшкодуватися витрати підприємства, що забезпечують просте відтворення усіх факторів

виробництва; предметів, засобів праці, робочої сили і природних ресурсів. Відповідно до цього у собівартість продукції включаються витрати на:

- дослідження ринку і виявлення потреби у продукції;
- підготовку і освоєння нової продукції;
- виробництво, включаючи витрати на сировину, матеріали, енергію, амортизацію основних фондів, оплату праці персоналу;
- обслуговування виробничого процесу і управління ним;
- збут продукції (пакування, транспортування, реклама, комісійні витрати і т. п.);
- розвідку, використання і охорону природних ресурсів (витрати на геологорозвідувальні роботи, плата за воду, деревину, витрати на рекультивацію земель, охорону повітряного, водного басейнів);
- набір і підготовку кадрів;
- поточну раціоналізацію виробництва (удосконалення технології, організації виробництва, праці, підвищення якості продукції), крім капітальних витрат.

Треба мати на увазі, що з різних причин на практиці повної відповідності між дійсними витратами на виробництво і собівартістю продукції. Є витрати, які включаються у собівартість продукції, але не мають прямого зв'язку з виробництвом. До них належать оплата часу виконання державних обов'язків працівниками підприємства, скорочення робочого дня підлітків, матерів, які мають дітей віком до одного року та ін.

Непродуктивні витрати підприємства, пов'язані з виробничою діяльністю (втрата від браку, недостач і псування матеріалів, простоїв тощо), включаються у фактичну собівартість продукції, а втрати від порушення договорів з іншими підприємствами і організаціями (штрафні санкції) відшкодовуються за рахунок прибутку.

Склад витрат, які включаються у собівартість, не є незмінним. Він може дещо змінюватися з різних практичних міркувань. Але загальною тенденцією таких змін повинно бути повніше відображення у собівартості дійсних витрат на виробництво продукції.

В умовах ринкової економіки, коли головною метою підприємств є прагнення до одержання максимального прибутку, зниження собівартості продукції стає головним чинником на шляху його підвищення.

З економічних і соціальних позицій значення зниження собівартості для підприємства полягає у наступному:

- у збільшенні прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства, а отже, у появі можливості не тільки в простому, але й розширеному відтворенні;
- у появі більшої можливості для матеріального стимулювання робітників і рішення багатьох соціальних проблем колективу підприємства;
- у поліпшенні фінансового стану підприємства і зниженні ступеню ризику банкрутства;

– у можливості зниження ціни реалізації на свою продукцію, що дозволяє значною мірою підвищити конкурентоздатність продукції і збільшити обсяг продажів.

Основним джерелом зниження собівартості продукції є зростання продуктивності праці. Це обумовлюється тим, що, по-перше, за рахунок зростання продуктивності праці досягається економія заробітної плати, так як зростання продуктивності праці призводить до скорочення витрат на виробництво продукції, а по-друге, завдяки зростанню продуктивності збільшується випуск продукції, за рахунок чого досягається зниження собівартості продукції шляхом економії непропорційних витрат.

Друге джерело – зменшення витрат на матеріали, паливо, енергію – має найважливіше значення для матеріалоемних галузей. Зменшення витрат матеріалів здійснюється шляхами: скорочення витрат, заміна дорогих матеріалів більш дешевими, зменшення витрат на постачання матеріалів, покращення нормування витрат матеріалів.

Скорочення витрат на обслуговування виробництва та на управління досягається головним чином шляхом зменшення чисельності робітників за рахунок застосування ефективніших методів організації управління та обслуговування виробництва, більш прогресивної техніки.

Економія витрат на збут досягається завдяки укріпленню дисципліни праці, ритмічності виробництва, дотримання договірної дисципліни.

Ефективним методом пошуку шляхів зниження собівартості продукції є функціонально-вартісний аналіз. Функціональний підхід передбачає абстрагування від існуючого інженерного рішення, виділення функцій, які виконує виріб, та пошук альтернативних варіантів виконання функцій з меншими витратами.

Під час функціонально-вартісного аналізу необхідно передусім з'ясувати: що являє собою виріб, функцію якого необхідно виконати з мінімальними витратами; яку функцію він виконує; які фактичні витрати на виконання цієї функції; які максимально можливі витрати на реалізацію цієї функції; якими іншими способами можна здійснити функцію; які будуть витрати на її здійснення.

Мета функціонально-вартісного аналізу полягає в наступному: привернути увагу конструкторів та технологів до тих функціональних частин виробу, де виникають диспропорції між важливістю виконуваних функцій, якістю та витратами на їх здійснення для того, щоб виявити зайві витрати, причини їх виникнення та знайти резерви зниження собівартості виробу.

Висновок. Отже, найбільш ефективними шляхами зниження собівартості продукції є впровадження економних технологій виробництва, використання світового досвіду щодо зменшення собівартості. Саме ресурсоекономні, ресурсозберігаючі технології – це вихід для українського товаровиробника.

Не менш важливим чинником, що сприятиме скороченню витрат підприємств, є дотримання всіх головних принципів ефективного розміщення

продуктивних сил: це скорочення шляхів між виробником та покупцем, між виробництвом і сировинною базою.

Таким чином, дотримання загальних економічних принципів та законів є одним з найважливіших чинників зниження собівартості продукції, що не буде призводити до погіршення кінцевого продукту і дасть для вітчизняного товаровиробника можливість отримувати додаткових покупців та додаткові прибутки.

Перелік посилань

1. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: основи теорії і практики/ Загородній А.Г., Партин Г.О. – К.: Знання, 2004. – 377с.
2. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навч.- методич. посібник для самостійного вивчення дисципліни/ Івахненко В. М. - К.: КНЕУ, 2002.-190с.
3. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз/ Ізмайлова К.В. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2001. – 152с.
4. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту: навч. посіб./ Кулаковська Л. П., Піча В. Ю. – К.: 2004. – 568 с.
5. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік/ Лишиленко О.В. - К.: ЦУЛ, 2003. - 624 с.
6. Олійник В.О. Економічний аналіз: практикум для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей. / [за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця]. - 2-е вид., доп. і перероб. – Ж.: ПП «Рута», 2003, - 496 с.
7. Осипов В.І. Економіка підприємства: підручник. – Одеса: Маяк, 2005. – С. 291 - 302.
8. Подольська В.О. Фінансовий аналіз : навч. посібник / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
9. Семернікова І.О., Мешкова-Кравченко Н.В. Економіка підприємства: навчальний посібник (курс лекцій). Херсон: ОЛДІ-плюс, 2003. – С. 227 – 230.

Тюленєва Ю.В., Роспопчук Е.В.

ПУТИ СНИЖЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ

В статье раскрывается понятие себестоимости и ее влияние на цену продукции. Рассмотрен перечень расходов, которые включаются при расчете себестоимости, а также пути ее снижения. Следовательно, снижение себестоимости становится главным фактором на пути повышения прибыли предприятия. Также указан функционально-стоимостный анализ, как эффективный метод для поиска путей снижения себестоимости продукции.

Ключевые слова: себестоимость продукции, расходы, непродуктивные расходы, прибыль, функционально-стоимостный анализ.

Tiulenieva I., Rospopchuk K.

WAYS TO REDUCE PRODUCTION PRIME COSTS

In this article the concept of prime cost and its effect on price of the product. Considered a list of costs which are included in the calculation of the prime cost,

and ways to reduce it. Consequently, prime cost reduction becomes a major factor in the way of increasing company profits. Also specified functional-cost analysis like an effective method to search ways to reduce the prime costs.

Key words: prime cost of production, costs, non-productive expenditure, profit, functional-cost analysis.

Фоменко О. Р.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

Кувшинова А. О.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВА В ПРОЦЕСІ АУТСОРСИНГУ МАРКЕТИНГОВИХ ФУНКЦІЙ

Стаття присвячена дослідженню ризиків, що виникають при аутсорсингу маркетингових функцій, розглянуті теоретичні засади визначення маркетингових ризиків.

Ключові слова: аутсорсинг, ризики аутсорсингу, маркетингу і ризик.

Вступ. Аутсорсинг маркетингових функцій є достатньо поширеним явищем на українських підприємствах. Тенденція зростання кількості завдань, що передаються на зовнішнє виконання, пояснюється збільшенням рівня конкуренції у всіх галузях економіки і необхідністю концентрації зусиль на профільних завданнях. Керівництво підприємств змушено шукати альтернативні економічно доцільні шляхи виконання додаткових функцій, які або обслуговують базові потреби підприємства, або вартість реалізації яких при передачі на зовнішнє виконання зменшується.

Постановка задачі. Метою дослідження ризиків у сфері аутсорсингу маркетингової діяльності є формування переліку основних загроз, які притаманні такій специфіці передання маркетингових завдань на зовнішнє виконання, а також визначення практичних аспектів появи таких ризиків.

Найважливішим питанням, якому вітчизняні та закордонні вчені приділяють увагу при дослідженні аутсорсингу, є виникнення та уникнення ризиків, що складає невід'ємну частину взаємодії замовника аутсорсингових послуг (Замовника) та виконавця поставлених завдань (зовнішнього виконавця, аутсорсера, підрядника, провайдера). Ефективне виконання маркетингових функцій безпосередньо впливає на реалізацію загальної стратегії, підвищення конкурентоспроможності, створення позитивного іміджу підприємства.

Результати дослідження. Вивченню ризиків присвячено роботи вітчизняних науковців Старостіної А.О., Кравченка В.А, Мараховської Т.А. На їхню думку маркетинговий ризик – це сукупність ризиків, що характерні